

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

V. An & quanam ratione videntium essentiam Dei, vnus alio perfectius
Deum videat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

d. 43. cap. 1. cum alijs simpliciter negant, concurrere ad visionem in genere causæ materialis, & dispositivæ ad recipiendum. Sicut enim intellectus potest per potentiam passivam obedientialem immediate recipere ipsum lumen gloriæ; ita etiam visionem beatificam, cum utrumque sit æque supernaturalis. Et si ad actus charitatis, aliarumque virtutum supernaturalium, quantumvis supernaturales recipiendos, non prærequiritur quedam dispositio passiva, cur ad recipendam visionem? Neque verò S. Thomas fauet oppositæ sententiæ, quam refutavimus. Non enim docuit, lumen gloriæ esse dispositionem ad visionem recipendam, sed potius ad efficiendam ipsam, ut superius dictum; & recte etiam quoad hoc notavit Sorus in 4. d. 49. q. 2. art. 4.

10 Tertia pars, non concurrere per modum speciei intelligibilis, est contra Vasquez cit. disput. 43. cap. 7. satique probata manet ex dubio præcedent. assert. 4. Quibus addo, oppositam sententiam plane confundere efficientiam ex parte potentæ, cum efficientia ex parte obiecti: cum utriusque sit ratio diversissima, ut videre est tam in habitibus voluntatis, quam intellectus. Aliud enim est species intelligibilis, ex parte obiecti supplens activitatem obiecti; aliud habitus operativus, ex parte potentæ, supplens defectum virtutis operativæ ipsius potentæ: hoc facit lumen gloriæ, ut expressè etiam docet S. Thomas q. 12. a. 5. non illud.

Neque propterea, quia Deus per modum speciei concurret ad visionem, consequitur, lumen gloriæ non esse necessarium, ut ratiocinatur Vasquez: quod perinde est, ac si quis dicat, ad actum fidei dari in intellectu speciem creatam; Ergo non opus esse habitu fidei. E contrario verò si lumen gloriæ per modum speciei intelligibilis, siue impressæ, concurreret ad visionem, tunc sanè fatendum esset, intellectum cum solo lumine gloriæ, non esse integrum principium efficiens (per modum causæ secundæ) ipsius visionis: quod tamen ibidem cap. 6. contendit Vasquez: sed adhuc ulterius defectus principij efficientis particularis à Deo suppleendus foret; non minus quam si in intellectu esset quidem species intelligibilis representans veritatem divinitus revelatam, non tamen esset in eo habitus supernaturalis fidei, intellectum perficiens ad credendum.

Quarta pars, non esse solam conditionem, est contra quosdam apud eundem Vasquez d. 43. num. 24. Probatur. Tum quia non potest explicari, cur requiratur talis conditio, si non habet propriam causalitatem. Tum quia si lumen gloriæ solum est conditio, sequitur, intellectum etiam accedente lumine, nondum sufficienter esse instructum ad elicendam visionem, ut mox dicitur.

11 Vnde probatur Quinta & ultima pars. Quia de fide certum est, naturales animæ potentias non esse per se, etiam in actu primo, ita instructas & perfectas, ut sufficientem & completam vim & efficacitatem habeant, ad eliciendos actus intrinsecè supernaturales, qualem esse diximus visionem beatificam, ut suo loco docetur de Gratia 1. 2. quæst. 119. Ut ergo ad id connaturaliter, ac in actu primo sufficientes ac potentes reddantur, de-

bent aliquo auxilio supernaturali superaddito eleuari ac perfici: tales sunt supernaturales habitus, seu in voluntate, seu in intellectu; ac in proposito ipsum lumen gloriæ: qui proinde etiam ipse est habitus supernaturalis operativus, & quidem omnium præstantissimus, ut alibi docetur.

Ex quo fundamento etiam facillimè solvuntur omnia argumenta, quæ contra necessitatem luminis gloriæ, etiam supposito concursu Essentiæ divinæ, per modum speciei intelligibilis, à Vasquo, & alijs obijciuntur; ut opus non sit in illis solvendis hærere. Quomodo autem, cum ad visionem nulla concurret species impressa creata, intellectus agens, prout à possibili re vel ratione distinguitur, nullum ad visionem concursum habeat, ac proinde etiam ex sua parte opus non habeat auxilio luminis gloriæ, ut vim ipsi vllam, aut efficacitatem in ordine ad visionem Dei conferat, rectè & facillè post Capreolum in 4. dist. 49. artic. 3. quæst. 2. explicat Vasquez disput. 45. cap. 2. quicquid in contrarium dixerit Richardus d. 49. art. 3. quæst. 2.

DVBIVM V.

An, & quanam ratione, videntium essentiam Dei, unus alio perfectius Deum videat; num ob solam etiam maiorem perfectionem naturalem intellectus.

S. Thom. 1. p. q. 12. a. 6.

1 Proccedit hæc quæstio non solum de animabus, seu hominibus beatis, sed etiam de Angelis; siue inter se, siue cum hominibus conferantur. Nec est fere nisi cum hæreticis controuersia quoad quæstionem An est; sed de modo tamen & ratione, seu causa eius diversitas Scholasticij etiam hodie inter se disceptant, ut inferius patebit.

Assertio I. Beati non æquali perfectione omnes divinam essentiam contuentur; sed alij perfectius, quam alij. Ita S. Thomas hic quæst. 12. art. 6. & in 4. d. 49. quæst. 2. art. 4. & in 3. cont. gent. cap. 56. alijque Scholastici omnes ibidem singulis locis. Et est de fide contra Iovinianum apud S. Hieronymum lib. 2. contra eundem, qui docuit, paria esse omnia Beatorum præmia & merita. Idem ferè docuit Lutherus in sermone quodam de Natiuitate B. Mariæ Virginis: quem communiter sequuntur huius temporis sectarij ex eo fundamento, alibi refellendo, quod homines formaliter sint iusti, per ipsam iustitiam Christi: quos refellit Bellarminus lib. 3. de iustificat. cap. 16.

Probatur assertio ex Scriptura Ioan. 14. v. 2. In domo patris mei mansiones multe sunt, 1. Corinth. 15. v. 41. stella differt à stella claritate; sicut resurrectio mortuorum, 2. Cor. 5. 6. Qui parce seminat, parce & metet; & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.

Quibus locis etiã SS. Patres speciatim S. Hieronymus loco citat. & S. Augustinus lib. de sancta virginis. contra Iovinianum vsi sunt; proinde iam olim etiã à SS. Patribus ob eum quoque errorẽ damnatum. Idem definitur in Concilio Thelensi sub Siricio Papa, vel vt existimat Suarez lib. 2. de Deo Cap. 20. in alia quadam Synodo Prouinciali Italica, cuius est epistola 81. ad eundem Siricum inter epist. S. Ambrosij. Idem habetur in Concilio Florentino sess. vlt. decreto vnionis, vbi definitur, defunctos seu defunctorum animas (satis purgatas in Cælum mox recipi, & inueni clare ipsum Deum trinum & vnum, sicuti est; pro meritorum tamen diuersitate, alium alio perfectius.

Idem probatur optima ratione S. Thomæ ibidem. Quia vbi principium videndi est perfectius, illic etiã est perfectior visio. Siquidem perfectio effectus respondet perfectioni cause: sed lumen gloria; quod est immediatum principium visionis, in vno perfectius est quam in alio, pro diuersitate charitatis & meritorum huius vitæ; ergo & visio ipsa in aliquibus Beatis perfectior erit, quam in alijs. Quæ ratio efficaciter concludit, saltem si cetera sint paria. Plura inferius. Qua de causa etiã non audiendus Durandus in 4. d. 49. q. 2. n. 27. qui etsi Catholicam doctrinam de inæqualitate visionis Dei fateatur veriore & tutiorem, contrariam tamen significat esse probabilem.

Denarius vero ille vniformis Matth. 20. v. 10. qui pro opposita sententia obijcit, nihil aliud significat, quam idem obiectum beatitudinis Deum; seu eandem beatitudinis æternitatem, seu vt loquitur Apostolus 2. Cor. c. 4. v. 17. æternum illud gloria pondus; minimè vero æqualem perfectionis modum in ipsa visione Dei; v SS. Patres communiter, speciatim Hieronymus & Augustinus loc. cit. item S. Thom. 1. 2. q. 5. a. 2. & alij Theologi ibidem & in 4. d. 49. interpretantur, & recte defendit Suarez lib. 2. de Deo cap. 20. à num. 8. contra nouam & singularem quãdam expositionem Iansenij in Concord. cap. 101. & Vasquij disp. 47. c. 4. qui totam illam parabolã longe aliter, & ingeniose quidẽ, sed vt existimo parũ ad textũ accommodatè, interpretantes, ad solã distributionẽ gratiæ diuinæ, quã Deus diuidit singulis, prout vult, referũt.

Assertio II. Non tamen ideo omnes homines inæquales futuri sunt in beatitudine: de Angelis res est incertã. Ita ex communi Suarez li. 2. c. 20. n. 7. contra Paludanũ in 4. d. 4. q. 1. qui sine fundamento dixit, omnes homines, & multò magis Angelos, futuros inæquales in beatitudine. Siquidem de hominibus contrariũ constat, in infantibus statim post baptismũ mortuis; qui cũ in æquali gratia ex hac vita decesserint, æquali vtique gloria potentiuntur. Idem est probabilis de multis adultis. De Angelis res est incertã ideo, quia non constat, an omnes & singuli specie inter se differant; vt suo loco dicitur: si enim non omnes specie differant, credibile est, aliquos gloria pares esse.

Assertio III. Diuersitas illa visionis Dei, seu perfectionis videndi Deum, non se tenet ex parte obiecti primarij per se visi; quasi ex ijs, quæ in Deo formaliter existunt, plura videat, vnus,

quam alius; sed ex parte ipsius visionis; eo quo d vnã sit perfectior & clarior altera, etiã respectu eiusdem obiecti primarij. Ita S. Thomas cum commentatoribus omnibus hic quæst. 12. art. 6. ad 3. & communis Doctorum in 4. d. 49. Ratio primæ partis est. Quia cum in Deo omnia, quæ in ipso sunt formaliter, sint vna simplicissima entitas & essentia ipsius Dei, impossibile est, essentiam videri & non omnia illa videri; itaque aut totum quod in Deo est videtur, aut nihil: secus quam in rebus corporalibus & compositis accidit, vt rectè Vasquez d. 47. num. 43. & magis patebit contra nonnullos Scolasticos dub. 7.

Alterã pars sequitur ex præcedenti; quia in visione ipsa Dei per se (seclusis obiectis secundarijs, quæ ad rem non spectant) duo tantũ spectari possunt; nimirũ obiectũ ipsi primariũ, quod est Deus; & modus ipse, seu intrinseca perfectio actus videndi, quæ generali nomine dici potest claritas visionis: vti accidit in visu corporali, cũ alijs alijs perfectius & clarius eandẽ rem corporalibus oculis intuentur, seu ob diuersitatem luminis in obiecto, seu ob maiorem perfectionem ac perspicaciam oculorũ.

Assertio IV. Diuersitas illa perfectionis, secundum quam in diuersis beatis variatur visio, non est essentialis siue specifica; sed solum indiuidualis, posita in maiore vel minore intensiõne ipsius visionis: ac proinde visio Angeli non est secundũ speciem perfectior, quam hominis. Ita post Durandum in 3. d. 14. q. 1. num. 8. & in 4. d. 49. quæst. 6. Marsilium in 3. quæst. 10. art. 2. Sotum in 4. d. 49. q. 3. artic. 2. ex communi docent Suarez lib. 2. de Deo cap. 19. Vasquez disput. 47. Idem supponit in hac tota quæstione S. Thomas, præsertim a. 6. vbi generatim docet, inæqualitatem visionis solum oriri ex diuersa perfectione luminis gloria; quæ proinde inæqualitas non potest consistere in aliqua differentia specifica; nec oriri ex diuersitate specifica naturarum intellectualium, à quibus elicitur visio. Idem docent etiam ceteri Thomistæ, vt mox dicetur.

Contrarium tamen sentit Maior in 4. d. 49. q. 11. qui vniuersim asserit, visionem Angeli, ex ipsa sua ratione specifica semper esse perfectiorem, quam sit visio hominis; etiam si vterque & paria merita, ac gratiam in via habuerint, & æquale lumen gloria habeant. Probat. Quia visio humana, & visio Angelica necessario inter se specie differunt, tanquam effectus, qui à diuersis specie principijs postulantur, produci: non secus quam intellectio naturalis, aut etiã ipsa potentia intellectiua eiusdem hominis & Angeli: Ergo necessario visio Angelica est ordinis superioris, & ex sua specie perfectior, quantacunque quoad intensiõnem fiat humanæ visioni accessio. Addit nihilominus Maior, non ideo tamen etiam visionem in ratione beatitudinis esse maiorem & perfectiorem.

Sed hæc sententia falsa est, & improbabilis, & contra communem Theologorum, vt dictum. Probatur assertio. Tum quia aliàs, cum in visione consistat beatitudo, quiuis Angelus quouis homine, adeoque etiam CHRIS TO,

esset beator; quia fieri non potest, ut perfectior visio ipsius essentia diuina, non sit etiam perfectior beatitudo; iuxta commune illud axioma; sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis; quicquid Maior dixerit: atqui hoc est *erroneum*, ut ait Sanctus Thomas 1. part. quæst. 108. artic. 8. & in 2. distinct. 9. quæst. 1. artic. 8. & lib. 3. cont. gent. capit. 53. & 57. cum in beatitudine homines futuri sint æquales Angelis Matth. 22. vers. 30. & Luc. 20. vers. 36. Tum quia habitus gratia & charitatis, tam in Angelis, quam in hominibus sunt eiusdem specie; ut cum S. Augustino lib. de correptione & gratia cap. 11. & lib. 12. de ciuitat. Dei cap. 9. & Anselmo de casu diaboli capit. 1. & seq. habet communis & certa Theologorum sententia. Ergo & lumen gloria, ut argumentatur etiam Sanctus Thomas quæst. 9. de verit. art. 1. ad 17. Ergo & visio. Quia ut rectè referunt Sotus & Vasquez loc. cit. specifica diuersitas effectus desumi debet à diuersitate principij non generalis, sed particularis & specijci: principium autè specijcum visionis constituunt, tum ipsamet essentia diuina per modum obiecti, & speciei; tum lumen gloria: quæ duo vniuersalem & indefinitam intellectus efficacitatem ad specijcam rationem actus visionis determinant: Ergo si hæc specie non differunt in visione Angeli & hominis, nec ipsæ visiones inter se specie differunt. Quæ argumentatio pariter etiam procedit de actibus charitatis & virtutum supernaturalium. Addit Suarez n. 10. quod mihi etiam probatur; probabile esse, nec posse quidè de absoluta Dei potentia esse in visione Dei creata diuersitatem specijcam; propter vnâ & eandem ratione inuariabilem obiecti.

Ad fundamentum Maioris respondetur, posse à diuersis specie causis eundè effectum specie produci; & visionem Angelicâ ac humanâ non requirere specie diuersa principia, ex ratione sua specijca & essentiali, sed indiuiduâ tantum, seu accidentali: nimirum ratione subiecti; quia in Angelo est alia specie natura; & ex consequenti, alius specie intellectus, ut suo loco dicitur, quâ in homine; cum tamè etiâ si alius non esset, nihilominus idè qui nunc est, in vitroque esset effectus, ac essentialis ratio visionis.

Assertio V. Diuersitas visionis Dei, secundum maiorem perfectionem intensiōis, per se non oritur ex maiori perfectione naturali intellectus: ac proinde intellectus beati naturaliter perfectior, cum æquali lumine gloria, non perfectius ac intensius videt Deum, quâ intellectus imperfectior. Ita S. Thomas hic q. 12. a. 6. in corp. & ad 3. vbi ait, attendendum esse diuersam visionem secundum diuersam facultatem intellectus *non naturalem, sed gloriosam*. Idem docent Henricus quodlib. 10. q. 6. Ferrar. lib. 3. cont. gent. cap. 55. & 58. Sotus in 4. d. 44. q. 3. a. 2. Barthol. Medina in 1. 2. q. 3. art. 2. Bannes, Zumel, alijque recentiores Thomistæ hic quæst. 12. art. 6. item Molina a. 6. d. 2. Gregorius de Valentia q. 12. p. 4. Suarez l. 2. cap. 2. n. 4. Vasquez d. 47. cap. 6.

7 Et si contrarium docuerint Scotus in 3. d. 12. q. 3. & in 4. d. 50. q. 6. Richardus dist. 49. art. 2. q. 8. Gabriel in supplem. eadem d. q. 2. a. 3. Maor q. 10.

Durandus, Paludanus in 3. d. 14. Holcoth in suis determinationibus q. 8. ar. 1. ad 4. quos sequitur Caietanus in 3. p. q. 10. a. 4. in eandem sententiâ referens S. Thomam ibidè ad 2. sed sine causa. Fundamentum huius sententiæ est. Quia quodcumque crescit actiuitas principij, siue causæ adæquate sumptæ, siue principalis illa sit, siue instrumentalis, simul crescit etiâ perfectio operationis, ut inductione patet, & ratione; quia perfectio effectus, non minus quam ipse effectus, dependet à causa adæquate sumptæ non solû à partiali: sed in nostro proposito, quâdo ceteris paribus, ex vni⁹ parte intellectus videntis naturaliter perfectior est, crescit actiuitas causæ adæquate sumptæ respectu visionis; quæ proinde actiuitas etiâ perfectior est: Ergo etiâ crescit visio; ac proinde maior est perfectio visionis tanquâ effectus. Et confirmatur. Quia non solû perfectior causa cum æquali instrumento, vel concausa, sed etiâ æqualis causa cum perfectiori instrumento, perfectius operatur, ut in scribente eodem per calamū meliorè patet. Ergo siue dicamus, intellectum esse causam principalem, lumè verò instrumentale; aut è contrario; siue dicamus neutrum esse instrumentum alteri⁹, sed esse duas causas subordinatas ad eundè effectum per modum vnius concurrentes, semper fatendum erit, ab intellectu perfectiori, cum æquali lumine perfectius Deum videri. Accedit quod simile quiddam nunc re ipsa videtur accidere, in actibus fidei; qui ceteris paribus perfectius eliciuntur ab intellectu perfectiori.

8 Sed contraria sententia S. Thomæ est verior, ut dictum, & retinenda. Fundamentum Theologicum & à posteriori est. Quia alioqui præmium, beatitudinis simpliciter non responderet meritis, & gratia huius vitæ. Foret enim beator intellectus naturaliter perfectior, cum æqualibus meritis: nisi quis dicat, aut Deum miraculosè concursum suum subtracturum, stante æqualitate luminis, ad perfectiorem visionem; si quo casu habens perfectiorem intellectum, non haberet merita maiora; aut lumen gloria non respondere meritis & gratia huius vitæ: quorum vtrumque est absurdum: primum, quia ea ratione connaturalis agendi modus in beatis, præter consuetum & decentem naturæ ordinem, impediretur; secundum, quia non solum est contra communem Doctorum sententiâ, sed etiam quia cum ipsum per se lumen gloria, sit maximum bonum & ornamentum, ac etiam præmium & perfectio beatorum; cui nulla perfectio naturalis æqui, æquiparari potest; sequeretur, habentè perfectiorem intellectum, eo casu fore deterioris conditionis, & absolute minus præmium recipere, quam recipiat is, qui cum minore perfectione naturali intellectus accipit maius lumen gloria.

9 Rationem eiusdem assertiōis à priori rectè mihi exposuisse videtur Suarez loco citato. Quia vel intellectus beati concurret ad visionem solum, per potentiam actiuam, supernaturalem, nullam videlicet habens in se, actiuitatem naturalem ad visionem, ut quidem sentit ipse Suarez; & tum negatur maiorem esse actiuitatem in intellectu perfectiori respectu visionis, si lumen æquale sit; cum potentia

obediens

obedientialis actiua non sit minor in intellectu imperfectiori: vel intellectus creatus concurrat ad visionem per potentiam & actiuitatem naturalem, vt nos docuimus dub. præced. & tum est quidem actiuitas maior perfectioris intellectus, respectu etiam ipsius visionis, sed solum incompleta & imperfecta ex suo genere; ita vt ex se, nisi aliunde perficiatur, nec mediata, nec immediate quicquam conferat ad effectum visionis: sed solum quatenus & in quantum eleuatur à lumine gloriæ: qua de causa etiam nihil ipsa conferre potest ad maiorem & perfectiorem visionem, stante æquali lumine. Siquidem vniuersim perfectio operationis seu effectus non crescit, crescite actiuitate principij, seu causæ adæquatæ sumptæ (siue principalis illa sit, siue instrumentalis) nisi causa illa ex se conferat, vel ad partem aliquam effectus, vt est partialis concausa tractionis, vel ad aliquid præuium effectui, à quo perfectio effectus dependet, vt sunt instrumenta artis respectu effectus artificialis. Quod si neutrum accidat, vt sit in præsentia, tum perfectio maior instrumenti nihil iuuat ad perfectiorem effectum. Vt si duo scribæ, quorum alter in ea arte perfectior, non ex se scribant aliquid, sed totum vt moti à manu perfectioris scribæ; tunc enim scripturæ elegantia & perfectio respondebit solum manui regentis, non arti manus, quæ regitur.

10 Atque idem seruata proportione, dicendum est de omnibus actibus supernaturalibus, etiam huius vitæ: in quibus tamen hoc est discrimen, quod in hac vita auxilium supernaturale, quo actiuitas intellectus seu potentia completur, non solum est habitus præexistens ipsius virtutis, sed etiam auxilium actuale gratiæ: quo fit etiam, vt actus elici possint intensiores ipso habitu præexistente; quod in patria, vbi habitus operatiui crescere amplius nõ possunt, iuxta legem à Deo constitutã, non accidit. Quod verò in specie ad fidei actus pertinet, nõ sunt ij per se ac in se perfectiores respectu perfectioris intellectus, ceteris paribus: est autem qui præsupponuntur fidei, vt est naturale iudicium de credibilitate fidei, item apprehensio terminorum &c. soleant esse perfectiores in perfectiori intellectu: qua ratione etiam per accidens conferre potest perfectior intellectus ad concipiendum perfectiorem fidei assensum, vt recte etiam Suarez & Vasquez loc. cit. E quibus etiam patet Responso ad fundamentum contrariæ sententiæ.

11 Assertio VI. Diuersitas visionis beatificæ, quoad perfectionem intensiõis siue claritatis adæquatè respondet, tum simili diuersitati luminis gloriæ, velut rationi & causæ immediatæ; tum diuersitati meritum, seu gratiæ & charitatis huius vitæ, velut causæ mediatæ. Ita Sanctus Thomas hic quæst. 12. artic. 6. & omnes citati pro præcedenti assertione. Et colligitur ex dictis. Quia cum lumen gloriæ sit causa immediate effectiua visionis, cui absolute etiam secundum intensiõem proportionatur visio, vt & ipse etiam concursus actualis DEI ad eandem visionem; negari non potest eam

esse immediatam causam eius diuersitatis, quæ est in visione secundum intensiõem. Et quia rursum essentialis beatitudo, quæ in visione consistit, proportione quadam respondet meritis huius vitæ, sicubi, vt fit in adultis, meritum locum habuit; seu vniuersim tum in illis, tum in ipsis etiam paruulis, qui carent meritis, intensiõni gratiæ iustificantis ac charitatis huius vitæ, vt suo loco in 1. 2. docetur; ideo etiam diuersitas visionis beatificæ, secundum intensiõem seu claritatem mediata respondet meritis, seu intensiõni gratiæ & charitatis huius vitæ: ita vt qui æqualem gratiam sanctificantem ac charitatem (quæ itidem aut est ipsa gratia sanctificans, aut gratiæ sanctificantis respondet) in hac vita habuerunt, æquale etiam lumen gloriæ, ac proinde etiam æqualem visionem beatificam quoad intensiõem & claritatem, habituri sint. Eodemque etiam modo intelligendum est Concilium Florentinum citatum assert. 1. quod vniuersim in meritum diuersitatem visionis inæqualitatem refert. Quomodo vero visio beatifica etiam variari in beatitudine possit per respectum non ad principale obiectum, seu ipsam essentiam diuinam (de qua re hæctenus actum) sed ad obiecta secundaria, nimirum creata, inferius dicitur dub. 9.

12 Assertio VII. Non obstante inæqualitate visionis, beati omnes habent appetitum tum naturalem, tum etiam elicitum, respectu eiusdem visionis perfecte satiatum. Est communis, & colligitur ex psalm. 16. v. 51. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Ratio sumitur ex dictis. Quia naturalis appetitus, seu capacitas propinqua visionis respondet lumini gloriæ, cui adæquatatur visio, vt dictum: elicitus verò tum regulæ diuinæ voluntatis, à qua beati nunquam desciscunt, nec omnino possunt desciscere; tum proportioni charitatis, adeoque ipsius luminis gloriæ, vt docet etiam S. Thomas hic quæst. 12. a. 6. plura de hac re in. 1. 2.

DVBIVM VI.

Vtrum Deus etiã comprehendipotest ab intellectu creato; & in quo hac incomprehensibilitas DEI consistat.

S. Thom. 1. p. q. 22. a. 7.

1 Notandum primò. Comprehensionis vocabulũ à sensibus ad intellectum traductum, duobus modis accipi, vt optimè norauit S. Thomas hic q. 12. artic. 7. ad 1. Primò late, vt opponitur infecutioni; & aliud non est, quam consecutio seu adeptio rei, quam quis infecutus fuit. Secundò strictè, quatenus significat aliquid includi à comprehendente. Quod ad intellectum relatum, nihil aliud est, quam cognitio rei adeo perfecta, vt sit etiam totalis & obiecto adæquata. Ad quem modum etiam dixit S. Augustinus lib. 12. de ciuitat. Dei capit. 18. *Quidquid scientia comprehenditur, scientiæ cognitione finitur.* De compre-